
Dit decreet zet vnl. een stap vooruit in de juridische synchronisatie van subsidiebeleid. Deze nota bevat ook aanknopingspunten voor een meer toekomstgericht jeugdbeleid in zijn geheel.

---

1. Algemene analyse

- Dit decreet zet **een stap vooruit in juridische synchronisatie** en een duidelijke lijn rond subsidiebeleid.
- Een langere beleidsperiode verlaagt de planlast. Betere kwalitatieve opvolging van jeugdorganisaties met o.a. plaatsbezoeken versterkt de band tussen overheid en werkveld, mits voldoende capaciteit bij DCJM.
- Een verhoging van de basissubsidie en **een koppeling aan de index** van bedragen is **een goede zaak**.
- Jeugdwerkerkenningen blijven opdelen in erkenningsvormen – Vlaams (landelijk JW, I&P, CE) en boven-lokaal - staat **haaks op het streven naar inclusief jeugdwerk**. Het maakt dat sommige erg inclusieve organisatie - die doelgroepen, functies en werkvormen combineren – zich moeten blijven confirmeren naar één van de hokjes. Als types modules bepalen wat elementen van kwalitatief jeugdwerk zijn (met voldoende bereik), dan had een vrijere combinatie van modules, los van erkenningsvorm, inclusiever en wenselijker geweest. Dat kan meer innovatiekracht geven, zonder kwaliteitsverlies.
- Veel aandacht (en budget) gaat – in dit decreet en het dagelijks beleid – naar de subsidiëring van jeugdwerkorganisaties. **Ons divers Vlaams jeugdwerk - internationaal gelauwerd - verdient investering**. Maar jeugdbeleid voeren omvat meer. **Andere beleidsinstrumenten wegen in het geheel eerder licht** en daar missen we investering en innovatie. Een kader voor een masterplan jeugdinfrastructuur, monitoring en onderzoek, kwaliteitsinstrumenten, een betere afstemming met beleidsdomeinen die ook jeugdbeleid uitrollen, structurele participatiefora inbouwen, een relatie tot het (boven)lokaal beleid...

2. Het JKP

- Het JKP is wel een breed jeugdbeleidsinstrument. Het zet in zijn praktijk en decretaal een stap vooruit. Het zit in een duidelijk **kwalitatief groeiproces**. We kijken uit naar een volgende stap in dat proces.
- Er zijn best *minimaal* 3 JKP-prioriteiten met telkens een goed samengestelde stuurgroep. **Een kwaliteitsinjectie kan komen van meer afstemming en overleg met het lokale beleid**. Als beleidsniveaus elkaar voeden en versterken, maken we pas echt verschil in het leven van kinderen en jongeren. Een diversiteit aan (toonaangevende) lokale besturen wordt best actief betrokken bij werkgroepen en reflectiewerk. Ook voor het verticaal overleg per beleidsdomein is de reflex naar lokaal beleid essentieel.
- Het JKP verdient op ambtelijk niveau een krachtige transversale sturing met mandaat. Het zit nu te diep verstopt in de ondernemingsplannen van agentschappen en departementen. Activeer aanspreekpunten JKB: geef hen een actievere functietitel, maak verwachting en mandaat duidelijk en bouw aan een ambassadeursploeg voor kinderrechten binnen de Vlaamse overheid. Stel naast een minister van kinderrechten, ook **een Vlaamse programmaregisseur kinderrechten** aan (met eigen team), naar analogie met de programmaregisseurs kindvriendelijkheid (staffuncties) bij lokale besturen.

3. De brug naar het lokale jeugdbeleid

- Naast de erkenning van een intermediaire ledenorganisatie van lokale besturen, en de verplichting van de lokale jeugdraad, worden er **weinig bruggen gelegd naar het lokaal jeugdbeleid**. Vlaanderen trok zich eerder terug na de afschaffing van de jeugdbeleidsplannen en als gevolg van de autonomie van lokale besturen. **Bataljong vraagt opnieuw een sterkere relatie**, vanuit een veranderde rolverdeling.

- Jeugdbeleid en jeugdwerk is in de eerste plaats lokaal. Ga samen met lokale besturen op zoek naar die nieuwe rolverdeling. Vlaanderen kan *inspirerende kaders* stellen (zonder administratieve planlast), zorgen voor structurele *monitoring en onderzoek*, *netwerking* aanbieden... Vlaanderen kan ook nog steeds *aanvullend maar structureel subsidiëren rond prioriteiten*, op basis van data en regie, en zonder te hervallen in intense controlemechanismen. Vertrouw op de bestuurs- en regiekracht van lokale overheden.

- Een **decretaal kwaliteitskader** stellen rond lokaal jeugdbeleid kan een sterk signaal zijn. Een houvast ook voor lokale politieke actoren, verenigingen, jeugdraden... Van lokale besturen mag immers verwacht worden dat ze hun jeugdbeleid minimaal enten op 3 pijlers. (1) De **brede jeugdreflex** integreren in gemeentelijk beleid, ambtelijk en politiek, met bijzondere aandacht voor het garanderen van kinderrechten. (2) **Regie voeren over vrijetijdskansen** voor kinderen en jongeren, met bijzondere aandacht voor de ondersteuning van het jeugdwerk (lokaal jeugdwerk erkennen en subsidiëren wordt nu nergens 'verplicht'). (3) De brede **beleidsparticipatie** van ki & jo aan het lokale beleid garanderen en faciliteren, met bijzondere aandacht voor de erkenning en ondersteuning van een categoriale lokale jeugdraad.

- Wat dat laatste betreft is de jeugdraad één middel. **De verplichting van de lokale jeugdraad is dus wel een duidelijk signaal.** Het belang van de jeugdraad is niet alleen sectoraal, maar vooral categoriaal: de stem versterken van een deel van de jonge inwoners die veelal weinig andere manieren hebben om hun actorschap op te nemen in het beleid. Het is belangrijk jeugdraden te ondersteunen in die categoriale opdracht binnen, de dialoog tussen alle kinderen en jongeren en lokale beleidsmakers versterken. Het klassieke concept 'jeugdraad' moet wel een vernieuwde invulling kennen in een geïntegreerde beleidscontext.
- Een belangrijk instrument in de ondersteuning van lokaal jeugdbeleid is het erkennen van **een intermediaire ledenorganisatie** van lokale besturen. De decretale opdracht van Bataljong werd aangepast aan de veranderde bestuurlijke context. Dat is een goede zaak. Het toevoegen van de ondersteuning van de lokale jeugdraden als werking (los van de lokale besturen, want een jeugdraad moet voldoende autonoom kunnen werken), en van intergemeentelijke samenwerkingen jeugd zouden nog een betere reflectie geven van de structurele taken die Bataljong opneemt. Voor intermediairen ontbreekt een stap van overleg en verduidelijking tussen indienen beleidsnota en beoordeling. Dat ondermijnt een kwalitatieve beoordeling.

- **Voor de VGC ontbreekt indexering** en is er nog sprake van planlast: een jeugdbeleidsplan met verantwoording. Men betreurt het uitsluiten van gemeenteraadsleden uit de VGC-jeugdraad op gewestniveau.

4. Intergemeentelijk jeugdbeleid

- De subsidielijne die via **cofinanciering IGS-en jeugd** subsidieert, blijft behouden en wordt verbeterd.
  - Het is goed dat er een **inhoudelijke uitbreiding** is naar jeugdbeleid, dat de **rapportage in juni** moet gebeuren (afgestemd op de werking van lokale besturen), en dat er **een grotere vrijheid is in de juridische vormen** waarop IGS-en zich kunnen organiseren. Al zou het nóg beter zijn als ook een interlokale vereniging met één gemeente als penhouder mogelijk wordt.
  - Om voldoende 'bovenlokale winst' te garanderen, en een kluwen van hele kleine regio's te vermijden, stellen we voor om intergemeentelijke samenwerkingen jeugd pas te cofinancieren vanaf minimaal 4 betrokken lokale besturen óf 75.000 inwoners. Om bestuurlijke verrommeling van IGS-en tegen te gaan, is het wenselijk dat juridische entiteiten met een werking op andere beleidsdomeinen een beleidsplan jeugd kunnen indienen, op voorwaarde dat het jeugdbeleid niet geïnstrumentaliseerd wordt: het jeugdplan wordt autonoom vormgegeven door jeugdschepenen en -ambtenaren met inspraak van jongeren, en de jeugdwerking kent financiële autonomie binnen de ruimere IGS.
  - **Net als andere organisaties, verdienen IGS-en een ondersteuner.** Dat gebeurt nu via een aparte tijdelijke conventant tot 2024, maar kan beter een decretale taak worden van Bataljong.

- Naast deze ene subsidielijne, zit er in het jeugddecreet **nog geen duidelijke visie op de bestuurlijke tendens naar schaalvergroting, intergemeentelijke samenwerking en regiovorming**, die een pijlsnelle evolutie kent in alle beleidsdomeinen, en een ontmoetingsplek creëert tussen Vlaams en lokaal beleid.

Bovenlokaal jeugdbeleid kan meer zijn dan de versterking van het lokaal jeugdbeleid. Kinderen en jongeren steken immers grenzen over: gemeentegrenzen en grenzen van beleidsdomeinen. Modern jeugdbeleid kan niet zonder samenwerkingen met andere beleidsdomeinen die zich wél bovenlokaal organiseren:

denk aan dialoogprojecten jongeren en politie(zones), mentaal welbevinden via instrumenten als OverKop (in welzijnszones), bovenlokaal mobiliteitsbeleid, afgestemd beleid rond skate- en jeugdinfrastructuur op regioniveau, kruispunten met cultuuregio's... Waar bv. ook in andere vrijetijdssectoren geduwd wordt naar een gebiedsdekkend regiolandschap, ontbreekt dat bij jeugd.

5. Bovenlokaal jeugdwerk

- Het veld van bovenlokale jeugdwerkinitiatieven zorgt voor een innovatie van het jeugdwerklandschap.
- De mix van subsidielijnen voor óf werkvormen óf doelgroepen is verwarrend. Een werking voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren is bv. meestal ook een open jeugdwerking.
- **De definitie van 'bovenlokaal' is vaag:** meer dan enkel lokaal (bovenlokale uitstraling), maar niet Vlaams. Bovendien gaat het bv. om werkvormen zoals jeugdhuizen / open jeugdwerking die altijd een lokale inbedding hebben, en om een doelgroep (maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren) die net een heel lokale, wijkgerichte aanpak vergen. **Hoe kan Vlaamse subsidiëring aanvullend werken? Daarvoor is afstemming nodig met betrokken lokale besturen.** We missen een structureel overleg per dossier, voorafgaand aan de subsidiëring. Dat kan in een driehoekoverleg met de vereniging bij.
- **Middelen van WMKJ's** gaan vnl. naar werkingen in enkele centrumsteden. Nochtans overstijgt maatschappelijke kwetsbaarheid centrumsteden en is er soms zelfs sprake van een verschuiving. Ter illustratie: in de kansarmoedeindex staan nog 3 centrumsteden in de toptien. Uit dezelfde regio vinden we Eeklo en Zelzate wel in de toptien, terwijl Gent op 21 staat. **Elk kind in een kwetsbare situatie heeft recht op vrije tijd, waar het ook woont.**
- **Inspelen op dat recht is dé grote investering geweest in het lokaal jeugdbeleid** de laatste 10 jaar. In alle uithoeken van Vlaanderen zijn lokale besturen WMKJ's gaan stimuleren, en vaak initiëren omdat deze doelgroep zich niet zo evident zelf organiseert in een duurzame vereniging. Je krijgt jeugd(welzijns)werkers op de payroll van het lokaal bestuur zelf of convenanten met Vlaamse organisaties zoals Arktos, Lejo, Group Intro, Uit De Marge... De brug- en signaalfunctie wordt daarbij ingebouwd. **De regelgeving die nu voorligt laat de kwetsbare kinderen uit deze lokale werkingen in de kou staan.** Maatschappelijk kwetsbare kinderen in Gent verdienen elke euro Vlaamse steun voor hun recht. **WMKJ's moeten een prioriteit zijn.** Maar kinderen in Eeklo of Zelzate verdienen net evenveel.
- Garanties op middelenbehoud voor bestaande werkingen (een legitieme zorg), lijkt hier de bovenhand gehaald te hebben ten opzichte van een rechtvaardige benadering vanuit het belang van élk kind.
  - De 3 VTE-norm zorgt voor een Matteüseffect: enkel grote werkingen krijgen extra steun.
  - Op het verplicht gemeente-overstijgend karakter wordt voor centrumsteden een uitzondering gemaakt.
  - De voorwaarde rond autonome vzw's maakt de wijze waarop een werking historisch gegroeid is, belangrijker dan het effect dat ze heeft op kinderen in kwetsbare situaties. Deze voorwaarde maakt - in combinatie met de timing rond erkenning (referentieperiode vanaf 1 mei 2024) - dat het zelfs voor grote werkingen uit Brugge of Turnhout een huzarenstuk wordt om dat juridisch en arbeidswettelijk rond te krijgen, op een ethisch aanvaardbare wijze.

- Het is noodzakelijk dat Vlaanderen de handschoen mee opneemt rond het recht op vrije tijd voor en de empowerment van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Maar moet het daarvoor zelf rechtstreeks (boven)lokale werkingen subsidiëren? Op de lange termijn vraagt Bataljong om **budgetten voor specifieke doelgroepen te gaan inzetten o.b.v. data over die doelgroep en d.m.v. een Vlaamsbrede regie.** Zorg voor aanvullend, geoormerkt budget voor lokale besturen, daar waar de doelgroepnoden zijn. Kies voor een duidelijk co-financieringsverhaal, want Vlaamse steun mag niet in de plaats komen van lokale investering. Zo zet je in op lokale regie en bouw je tegelijk een dam in tijden van lokale besparing.